

יום הכיפורים פרק שמיני יומא

מסורת הש"ס

(6) 'ר"ה ד: 'ש"נ, (3) חולין
ה: הרויח, 3: א: [שבת סט.
ששנות סו"ה, 2: עירובין 7:
סוכה ה: ד: [שש מצות הללו
נראין עומדין ויכין מפרשי
ד"ה 'ה' וכו' אלא הכי קאמר
עירובין וכו', 3: שבת קד.
מגילה 3: [ממורה טו,]
(1) ויבטח לח: חמור נב: קס.
כבודות 1: ערביס 1:
(1) [וע' פוס' עירובין ד: ד"ה
הנכחן וקסודו ו. ד"ה אלא
הלכתא, (ח) 1: 'ש"ך לעיל קודם
ד"ה עושין].

תורה אור השלם

1. כִּי כָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא
תֵּעָנֶה בְּעֵצָם הַיּוֹם הַזֶּה
וְנִכְרְתָה מֵעַמִּידִי;
וּיְרָא כֹג כּוּט
2. מִכָּל הָאֵל כִּי אֲשֶׁר יֵאָבֵל
אֲשֶׁר יִבּוֹא עָלָיו מִיּוֹם יוֹמָא
וְכָל מִשְׁקָה אֲשֶׁר יִשְׁתֶּה
בְּכָל בֵּלִי יִטְמָא;
וּיְרָא אֵל לֹד
3. אֲשֶׁר נָשִׂיא חֲטָאָא וְעִשָּׂה
אִתָּה מִכָּל מִצְוֹת יְיָ אֱלֹהֵיו
אֲשֶׁר לֹא תִעֲשֶׂינָהּ בְּשִׁגְגָה
וְאָשָׁם; וּיְרָא כֹג ד
4. אֵלֶּה הַמִּצְוֹת אֲשֶׁר צִוָּה
יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּדֹר שִׁנִּי; וּיְרָא אֵל לֹד

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מאי רחיה כו' דהאי מהאי דמיה פירש ציוס הכפורה בשמנה להודיענו יותר שהטעם משום דלשניה הכתוב הוא משלל פיישו כ"ל: (ב) ד"ה דאי מהתם כו' ושינו חכמים בשיעורו אמור כו' דאשר יאכל שינוי חשיב להו כ"ל ותיבת משמעו נמחק:

תום' ישנים

שׁוֹר עֲלֻמֹד קוֹדֵם
 כֹּל הַשְּׁתַּיִּימוֹרִים בְּבוֹיֹת חֹץ
 מְטוֹמֵאֵת אֲבֹכֶיךָ גֵּן
 רֶשִׁי שְׁגִירִי לִפְרֵם לְנִמְלֵא
 אֲחִירִים, מִיִּיר מִן הֶכֶל לְנִמְלֵא
 אֲחִירִים, לִפְרֵסֹת שְׁבִי וְרִבּוֹ
 עֶפֶק דְּמִי כְּטוֹמֵאֵת עֲלֻמֹּן,
 מִיִּיר מִן הֶכֶל לְנִמְלֵא עֲלֻמֹּן.
 אֵל מִשְׁעָה תִּקְסֵם וְנִגְזֵרֹת
 כִּשְׁתֵּת פֶּרֶק הַמִּנְעֵע
 אֵל, אֶל פִּקְסִים פֶּרֶק אֵל
 שְׁגִירִי (מֹ. אֵל, שְׂאֵן בִּי)
 הַבְּלִיעָה מְחֻקֶּת יוֹתֵר
 מְבִיצָת תִּרְגֻּמֵּי־הָאֵל
 רִיבִי לְמִדְּמִי כְּכִרְמוֹת פֶּרֶק
 אֲחִירִי (גֵּן, אֵל) גִּנִּי יֵשׁ
 אֲזֵל אֲלֵי־הָאֵל כִּי שְׂאֵן
 בִּיֵּת בְּלִיעָה מְחֻקֶּת יוֹתֵר
 מִשְׁנֵי יוֹסִים, וְאֵס כִּי לֵל
 מִדְּמִי אֵל מְחֻקֶּן (בִּיצֵס)
 יוֹסִים, וְאֵל שְׁתַּיִּימוֹרִים פֶּרֶק
 אֲזֵל (מֹ. אֵל, שְׂאֵן) אֲבֹכֶי
 חֹרֵק קִמְלִי דְּמִי שְׁטוֹדֵת
 הוּא יֵשׁ נִגְזֵרֹת, וְכִפְרִק לִלֵּל
 אֲחִירִי (שֶׁסֶם, אֵל) קִמְלִק
 מְשֻׁמֵּן (שְׂאֵן, אֵל) בְּנִמְלֵא
 שְׁטוֹדֵת שְׁטוֹדֵת לְנִגְזֵרֹת
 שְׁטוֹדֵת יוֹסִים כִּי לֵל, קֵק,
 וְאֵל כִּי דְּמִי אֵל בִּיצֵס
 שְׂאֵן, הוּא כִּי דְּמִי שְׂאֵן
 שְׂאֵן, הֵכֶר הֵכֶר אֵל בִּיצֵס
 שְׂאֵן אֵל מְחֻקִּין לֵל יוֹסֵר
 אֵל בִּיצֵס יוֹסִים גֵּן לֵל בִּיצֵס
 וְאֵל כִּי אֵל יוֹסִים שְׂאֵן יוֹסֵר
 אֵל מִשְׁעָה בִּיצֵס שְׂאֵן יוֹסֵר

ממנו וזקים לכל היתר, וזכר
זרק (לבים שמאל) נכית תרומה
דענריוצין מיירי בגרירות שהן
לרבינו דהא הא דקאמר אין בית
ועוד דגרירות פסקה המאניע נח
מיר דודא קר (מחל) [ממנו]
אולקין, (ו) היינו משום דלא אשכח
בברייתא, אבל מכל מקום (משעי)
כ"מ או כרבי יהודה דליף מש
הוא ליה למארישא לפרוש דהדי
שמואל, ומיירי בשאר פירות ריה
מיכתב בתיב ב', דר (ולא)

כל השיעורין. האמורין באוכלין: **ששינה הכתוב.** לקמן קמפרש עליה: **וראיה לדבר.** למה שאמרתי שלפי ששינה הכתוב במשמעו שניו חכמים בשיעורין יש ראייה מיום הכפורים שאף זו שניו חכמים בשיעורין מפני ששינה זו הכתוב במשמעו: **אשר לא פטוה.** ולא ככתיב אשר תאכל: **מאי ראייה.** למה לנו להביא ראייה מאי אולמא דהאי מהפא (א) מה פורש ביום הכפורים במשמעו להודיענו שהטעם משום דשינה הכתוב הוא יותר משלל פירשו דהתם בטומאה נמי חזינן דשינה הכתוב במשמעו ושניו חכמים בשיעורין: (ב) **אי מהפס.** מדשינה הכתוב בטומאה היה אמינא אין ששם שניו הכתוב דלורוחיה הוא הדין לדמיא בצי משקא אשר ישמה קקא משמע לן יום הכפורים דהתם ודאי שינה הכתוב במשמעו ושניו חכמים בשיעורין אמור מעתה דאחתי ששינו בטומאה נמי משום טעמא דשינה הכתוב הוא דאשר יאכל שניו משמעו חשיב להו: ששטור **ממחוסר** ששיטה. כשינא מתוך האוכל ששטור בל לאו לכול מיקרי לענין בטומאה לא הוא ולא אמו דהא ממחסי ששיטה: **ואימא בן פקועה.**

שנמצא בתוך זהמה שנשחטה דקיימא
לן (חולין 77 ע.ד.) שחיטת אמו

מטהרתו: טעון קריעה. דמנ (ס) מקורעו ומוציא את דמו: דבר יוכני. עוף גדול הוא כדאמרין בצבורות (דף כז) שטבעה בלחם ששים כרכים: ונוטר טובא לא גרסינן אלא ה"ג ואימר כדביעוסא דלפרסא: רבי אבהו ידיה אחר וכו'. פירש במשמעו של מקרא פירוש אחר שלא פירש בו ר' אלעזר רבו אולי להשיב עליו: האוכל חלב

צוֹמָנוּ הוּא וכו'. מפרש לה ואזיל: אי גימא דמחייבי קרבן אכזים קטן. והכי קאמר האוכל פחות מכזית צומן הזה יכתוב כשיעור זה אכלתי. שמה בינה בית המקדש בימיו ויתחדש בית דין ועתה תחדש הלכה ויאמרו שחייב קרבן על כזית קטן ולקמן פרקי א"י ימעט כשיעורו כזעני ליה: אהני וכו'. כלומר ובי אחי ז"ד ומחדש הלכה מי מחייב האי דלכל קודם שנתחדשה הלכה והא הארדנא לאו שז מדיעמיו הוא דאי נמי הוה ידע דחלב הוא הוה אדיל ליה דהא השתא קריה לן (ברכות ז' ע"ג). ללא חיובא חזרה אלל עשה כזית אגורב שזא כזית בינוני: אשר אלל העשניה. משמע שאילו ידע לא עשה אלל בשגגה עשה ואסס: אלל דלא מחייבי קרבן עד דאיכא כזית גדול והכי קאמר האוכל כזית בינוני אלל יכתוב מחייבי חטאת אלל יכתוב כזית בינוני אכלתי שמה יצא בית דין ויפטרו מן קרבן ומנא מציא חזקתא דלעזרה: ה"ג עושני מוכסא כזיבי

אלא הרי קאמר שיעורין של עונשין
הוא עתניאל בן קנז: כמה יש
שם כדי שישלכנו ללד אחד ויראה
שם שישלכנו וכו' הוה ליה בציר מרביעי

קאמער י"ח גרויזבורג, [17]טן סגר, וגרויזבורג גדולה מחיות כלדמיון בפרק תולעני (שבת א, א) גבי
 (מחא) ר"י, (קאמער) אלא לענין שבת בגרויזבורג ענין א' לענין שבת מחיות ענין. ואומער יומא תחא
 בגרעין ע"ד קר' תמנשת ודמנשת בזה יומא ור' יצחק אשכנזי שכן ע"ש גרעין. וי"א ונראה
 כדלעיל מחזיק יותר מנ' וז"ל כבשר קאמער ליה בכריתות שהיא רכה הרבה (ונראה) [ונראה] אלא,
 כה"ל בזה גרעיתא, ויהי כיוול לומר רבי וגרויזבורג דמקרא הגענין [א] וי' וי' חמשתה ודמנשת. ורבינו
 לא גרירא לא מחזיקה רבן ששמן, דש"ר (דמקרא) [קאמער] א' כחיות כבשרה כבשרה שומתא
 שפליג עליה בפרק כ"ד משתתפין אלא ר' יוחנן בן ברוקא, אכל כולה מנא' דהאם אולי בשטותיה האם
 (בשערינו) כח' אלא שמוערת לא ח' כחיות. אלא כדכרלה ליה לתמנשת קאמער א' גרירא וגרויזבורג
 וי"א וי"א דהאם דלמא רבן ריפאח אכרייתא, חלה שיעורא ח"מ. מ"ר. וקשה ל' ע"ד דאם כן
 לא פליגי דלדיר אודי ח' שיעורא הוא. ונראה ל' לתרן דהאם דחלון בשתוף כמו שפי' שם רבינו
 אלא שמוערת לא ח' שיעורא כבשר כבשר כל גרעין, וכן נשעא חילפין, אלא חלה דפרק כ"ד מנ'
 (וי"א) ורג' ששמן, אלא כבשריה איה מנח שיעוריו חלפין מנחי' אדון ל' דן הספוק לא לשעורין (א' וי"א)

יֵק שְׁמִינִי יוֹמָא פ.

עונשין מִיבְּחַת כְּתִיבָה. ה"ג רש"י אצל צַסְפְּרִים הֵיּא כְּחֹז שִׁיעוּרִין מִכְּתֹב כְּמִיבִי פִירוּשׁ מִדֶּר' חֲנון אֲרָךְ חֲטֵא וּשְׁעוּרָה וְאִמֵּר צַפ"ק דְּסוּכָה (דף ה:) כֹּל הַפְּסוֹק הַזֶּה לְשִׁיעוּרִין נֶאֱמָר וּמַשְׁנֵי שִׁיעוּרִין שֶׁל עוֹשֵׁין וְהֵדִין עִמּוֹ דְּל"ג לִיָּה חֲדָא דְּמֵאִי מַשְׁנֵי שִׁיעוּרִין שֶׁל עוֹשֵׁין

דמלל מקוס אחתי תיקשי לך שיערוני
של עושנין מיכתב כתיבי ועוד בכל
דוכתא דפריון הכי צברק קמא דסוכה
(ש) ודעירונין (ד' ז'). מייתי לה
מילתא דרבי חנן והכל לא מייתי לה
ועוד אמאי לא משני הכא כדמשני
התם קרא אסמכתא בעלמא ועוד
ליפרוק נמי עושנין מיכתב כתיבי
אלא שמע מינה דהכי פריך עושנין
מיכתב כתיבי אכל משיעורא לא פריך
דסמין דשניא דשניא התם: **הכ**
הכי נמי במא' א' נגומי. הא דלמר

פרק חלון (עירובין דף עט:)
המקדש אם טעם מלל לוגמיו ילא
ואם לאו לא ילא אור"ת דהתם נמי
כמלל לוגמיו וטעם הוא דבעינן יתובי
דעתא דלא מלל לוגמיו ממנא דאמר
אם כן טפי מרביעית דלמכות
הכל כי מוקי לה כמלל לוגמיו אז
פריך אם כן הוה ליה מקולי בית
שמאי אבל מעיקרא דאמר מלל
לוגמיו לא קשיא ליה א"כ היי בעינן
כולי האי והאמר בפרק ערבי פסחים
(פסחים דף קס:): 'ד' כסות שיעורו
בדביעית וכוס של קידוש אחד מהם
והי"כ היי פקיי דל קידוש כיון דבעי
טעמיה מלל לוגמיו ועוד אי סלקא
דעתך מלל לוגמיו אם כן הוה טפי
מייטובי דעתא דייטובי דעתא הוי
כמלל לוגמיו ואמאי שיערו בכל חד
וחד דדידיה בשלמא אי הוי כמלל
לוגמיו ייחא דלמנשי בסמוך קים
לה לרנן דכדיי מיתבא דעתא כל
העולם טובא עוג מלך בשנן פורמא:
וְיִשְׁעִירָהוּ חֶמֶד" וזו ביצת תרנגול'.

הקשה ר"ת דצ"פ חלקו
(עינין 97 פ:) אמרין דשמי סעודות
דכרך דעירוב י"ח גרוגרות וויין
וצפרק כ"ד משתתפין (שם 97 פ:)
מן רבי שמעון אומר שמי ידות לכרך
משלש לקב דהיינו שמי סעודות שהם
ה' צינים ושלש צינה שהכרך הוא
ח' צינים וכרבי שמעון קיימא לן
דכרך דוכתא אמרין כצ"ה לטמא
טומאת אוכלין ולרבי שמעון עולה
השיעור לכצ"ה אבל לשאר תנאי
אינו כן ואכולהו תנאי קאי חזי חזי
חזיה לטמא טומאת אוכלין כדמוכח
סוגיא ההם וכשתחלק י"ח גרוגרות
לחמש צינים ושלש דזהו זה שמי
סעודות מתנא לכל צינה ג' גרוגרות
ושלש שמינית של גרוגרת דצ"ה צינים
ושלש צינה י"ט ט"ז שלש שמינית ועולה
לכל שלש צינה גרוגרת אחת ושמינית

הוא עושה הלכה למשה מסיני באיזה שיעור הוא עושה: 'יעבדך גרסינן איזא בינייהו כמלא לוגמוי דהוק. לבית הלל בעינן גזר כמלא לוגמוי דהוק: אם כן. לבית הלל ממיחב כבדי וליהינניא במסכת עדיות גבי קולי בית שמאי שכולן שנויות סם:

ביצת תרגולתו. כ"י בן פקודה, בן בקורה, כגון בהמה שנשחטה ובערו כריסה ומצאו בתוכה
ממצא כן בן שונוה חי או מת או ארץ. קדומו ומרגלות את דברו. וזה דר' אבהו דר' אבהו דר' אבהו
שאהה יכול לאלול במאן חת, וזוהי הוה ברצת מרגלות, שיעור הכימס שאר את הבלעית
אמר אלולו האוכל חלב בזמן הזה צריך לכתוב שיעורו שמא יבא בית דין אחד ויאמר דלא מ
[יחזק] שיעורין של עושין בבית הליכאמ למשה סמיני. וזה נמי כי שיעורין של עושין
[מאמרם] ביה דרני של עובין. ומקשה אלול המצות תכיל, שאר צמי כשיא לחשוב דר' אבהו
סמיני ושכחום, וחזרו ביה דרני של עובין וחקום. השותה מלא לוגמיו חיוב. אוקימנא [למנ]י
לד' אחד ויראה כמלא לוגמיו, וזני מנתי' מלא לוגמיו. ואותבינא עדי כמה ישתה ויהא חת
ובית לולא מאמרם מלא לוגמיו. ושנינן דתי' [במלא] לוגמיו.

פזן מייירי צפת דוקא שאין כריך שיעור גדול כל כך למזון שמי סעודות. אמר ר' יוחנן שיעורין ועונש
אחר חטא בו, וממקו רש"י, משום דקאיא ליה דלא אכריזין צעיריבין (ד, א) וצוספה (ה, ב) [ו] אקרא דס

עין משפט
נר מצוה

ל' א מ"י פ"ד מהלכות
מאכלות אסורות ה' א
סמג לאין קמו וקסט:
ל"ח ב מ"י פ"ד מהלכות
טומאת אוכלין ה' א:
ל"ט ג מ"י פ"ד מהלכות
מאכלות אסורות הלכה
:3

ב' ד' מ"י פ"ב מהלכות שבי'ת
עשור הלכה א' סמג לאוין
סה טוש"ע או"ח [סימן רע"א
סעיף יג] וס' תריב סעיף ט
[וסימן רע"א סעיף יג]:

מוסף רש"י

[illegible]

רבינו חננאל

הגיה רבי אומר לב איסורין
שהורה בבית חזק מחמת
אוכלין שהיה שניה הכותב
במשפטן ושני תמיסין
שביטורין, וראה לרבי
המפורסם שהיה הכותב
במשפטן דעו כתיב לא תאכל
אין המפורסם אלא
הנאות, במקום שהיה
לכתוב כי כל הנפש אשר
תאכל, כתיב אשר לא
תאכל, ושני תמיסין
בכותבן. ומאי
היה לרבי יום המפורסם,
ידעו לא יום המפורסם
הוא, אמנא אורחיה דקדקא הוא,
לא למנוי דבי יום
המפורסם. והוה שניה
ההכתוב בטומאת אוכלין,
ומדוחיה ליה למיכתב לא
תאכל, משפטן עליו [מסין] יטמא,
וכתב אשר תאכל, משפטן
מזה לא שיהי כי אלא
לחצואנו כמפורסם

איסורין שבאכילה, כגון
הנותר והפיגול והנבלה
ודיוצא בהן. ודייקינן
מדוקייה דקרא דכתיב מכל
האוכל אשר יאכל אוכל הבא
מחמת אוכל, ואיזה זה, זה

ה'לכה למשה מסיני'. אחרים
תלו את ההנהגות האלו בנביא
שלום עליהם, כל שאילו יסלקם
בית שמאי ואומרים רביעית
הלכה למשה מסיני עונשין
ועונו וזו חלוקה שבתחלה נעלמה.